

KATEGORYZACJA KLIENTA

Domu Maklerskiego

Fio o.c.p., a. s.

Szanowny kliencie,

W myśl postanowienia § 73e ust. 1 Ustawy o Papierach Wartościowych (w brzmieniu wchodzącym w życie od 1 grudnia 2007 r., zwana nadal „Ustawa o Papierach Wartościowych“) powinniśmy oznajmić klientowi jego zaszeregowanie do odpowiedniej ustawowej kategorii klientów. W myśl ustawy o papierach wartościowych istnieją trzy kategorie klientów, to jest detaliczny klient (§ 8a ust. 4), klient profesjonalny (§ 8a ust. 2) i uprawnieni kontrahenci (§ 73u ust. 2), przy czym pojęcie „klient detaliczny“ to skrót ustawodawczy dla klienta, który nie jest klientem profesjonalnym w myśl ustawy § 8a ust. 2 Ustawy o Papierach Wartościowych. Zwięźle można przytoczyć, że klientem profesjonalnym w myśl ustawy o papierach wartościowych są instytucje, wielkie spółki (które spełniają minimalnie 2 z niniejszych warunków: kwota bilansowa powyżej 20.000.000 EUR, obroty roczne netto powyżej 40.000.000 EUR, zapasy własne powyżej 2.000.000 EUR), rządy państwowe i regionalne, instytucje użyteczności publicznej, banki centralne (i inne podobne podmioty) oraz inni inwestorzy instytucjonalni. Jeśli według dostępnych przez nas informacji nie są Państwo podmiotem, który ustawowo jest uważany za klienta profesjonalnego, zgodnie z naszymi zobowiązaniami pozwalamy sobie Państwu oznajmić, że zaszeregowaliśmy Państwa do kategorii klient detaliczny.

W związku z tym pragniemy Państwa poinformować (zgodnie z naszymi zobowiązaniami postanowionymi w § 73e ust. 2 Ustawy o Papierach Wartościowych), że jeśli spełnią Państwo warunki przedstawione w załączniku nr 2 niniejszego listu, w myśl regulacji prawnej, która wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2007r. mają Państwo prawo domagać się, abyśmy traktowali Was jako klienta profesjonalnego, w stosunku do jednej czy większej ilości usług inwestycyjnych czy usług podrzędnych oraz transakcji i w stosunku do jednego czy większej ilości finansowych instrumentów czy transakcji. Zarazem jednak pozwalamy sobie poinformować, że nie jest naszym obowiązkiem spełnić takiej prośby i że aktualna polityka firmy Fio o.c.p., a. s. jest taka, aby takie ewentualne prośby w większości odrzucać.

W stosunku do poziomu ochrony informujemy, że właśnie do kategorii klient detaliczny odnosi się najwyższy poziom ochrony; poszczególne poziomy ochrony klienta według odpowiedniej kategorii znajdują się w załączniku niniejszego listu.

W załączniku jednocześnie wprowadzamy w życie warunki, na których można traktować klienta na jego własną prośbę jako uprawnionego kontrahenta (jeśli jednak aktualnie nie są Państwo w myśli Ustawy o Papierach Wartościowych klientem profesjonalnym, czym nie jest spełnione podstawowa prawna przesłanka do ewentualnego wpisania Państwa do kategorii uprawnionego kontrahenta, ta informacja nie ma dla Państwa aktualnie żadnego znaczenia).

Fio o.c.p., a. s.

_____
pracownik:

Potwierdzam, że Dom Maklerski Fio o.c.p., a. s. poinformował mnie o zakwalifikowaniu jako klienta detalicznego, oraz przekazał mi informacje o:

- prawach klienta detalicznego wynikających z kategoryzacji (załącznik - Warunki traktowani klienta (na jego prośbę) jako klienta profesjonalnego lub jako uprawnionego kontrahenta) oraz
- o formach zabezpieczenia klienta, które są zależne od jego kategoryzacji (załącznik – Spis zasad stosowanych przez handlujących papierami wartościowymi dla poszczególnych kategorii klientów).

Potwierdzam, że zapoznałam się z tymi informacjami:

W Warszawie, dnia .....

Imię i nazwisko¹/nazwa:

r.č.*/IČO(PESEL/REGON):

(Imię i nazwisko, stanowisko): .....

Podpis/podpis i pieczęćka: .....

¹ W przypadku klienta – osoby fizycznej

Warunki traktowania klienta (na jego prośbę) jako klienta profesjonalnego lub jako uprawnionego kontrahenta

W myśl postanowienia § 8a ust. 6 Ustawy o Papierach Wartościowych (ustawa nr 566/2001 Dz.U., z późn. zmian.) handlowiec papierami wartościowymi jest z dniem 1.11.2007 r. upoważniony traktować swojego klienta na jego prośbę jako klienta profesjonalnego, jeśli klient ten spełnia co najmniej dwa warunki według § 120 ust. 8² ustawy o papierach wartościowych i jeśli

a) handlowiec papierami wartościowymi oceni fachowe umiejętności, doświadczenia i wiedzę klienta i sporządzi na piśmie orzeczenie, że stanowią one odpowiednią gwarancję, że ze względu na rodzaj planowanych transakcji czy świadczenie usług inwestycyjnych albo usług drugoplanowych klient jest zdolny do realizacji własnych decyzji o inwestycjach i rozumie związane z tym ryzyka,

b) taki klient pisemnie zgłosił handlowcowi papierami wartościowymi, że wymaga aby traktowano go jako klienta profesjonalnego, w stosunku do jednej czy większej ilości usług inwestycyjnych czy innych usług lub transakcji, co najmniej w stosunku do jednego czy większej ilości rodzajów instrumentów finansowych czy transakcji,

c) handlowiec papierami wartościowymi udzielił takiemu klientowi na piśmie jednoznaczną informację dot. możliwej straty praw do ochrony i praw do odszkodowania,

d) taki klient podpisał w dokumencie oddzielnym od umowy, że jest świadom skutków straty praw według litery c).

Klient, którego handlowiec papierami wartościowymi (na własną prośbę klienta) traktuje jako klienta profesjonalnego przy spełnieniu powyższych warunków, stanie się w myśl § 73u ust. 2 lit. 1) Ustawy o Papierach Wartościowych, jeśli złoży w tym zakresie wnioszek, uprawnionym kontrahentem, jednak jedynie w stosunku do usług inwestycyjnych czy innych transakcji, przy których można uważać tego klienta za klienta profesjonalnego. Od takiego klienta handlowiec papierami wartościowymi powinien uzyskać potwierdzenie, że wyraża zgodę, aby go traktowano jako uprawnionego kontrahenta.

---

² Warunki przytoczone w § 120 ust. 8 Ustawy o Papierach Wartościowych, z których klient powinien spełniać co najmniej dwie, aby go na jego własną prośbę handlowiec papierami wartościowymi obsługiwał jak klienta profesjonalnego (przy aktualnym spełnieniu innych warunków i aktualnym spełnieniu innych warunków przytoczony w § 8a ust. 6 Ustawy o Papierach Wartościowych):

a) klient za poprzednie cztery lata wykonał na rynkach z papierami wartościowymi co najmniej dziesięć ważnych transakcji za kwartał, przy czym przez ważną transakcją na potrzeby tej ustawy rozumiany handel papierami wartościowymi, którego suma wynosi powyżej 6 000 EUR,

b) rozmiar portfela papierów wartościowych klienta wynosi ponad 500 000 EUR,

c) klient, który jest osobą fizyczną, pracuje lub co najmniej jeden rok pracował w sektorze finansowym na pozycji, która wymaga znajomości inwestowania w papiery wartościowe.

Spis zasad stosowanych przez handlujących papierami wartościowymi dla poszczególnych kategorii klientów

Fio o.c.p., a. s. zwraca swoim klientom uwagę na to, że w przypadku zmiany kategoryzacji klienta z klienta detalicznego na klienta profesjonalnego, jak też w przypadku zmiany kategoryzacji klienta z profesjonalnego klienta na uprawnionego kontrahenta, następuje ograniczenie (zmiana) niektórych zasad, a tym samym też ograniczenie (zmiana) poziomu ochrony klienta. O zmianach poziomu ochrony klienta przy zmianie kategoryzacji Fio o.c.p., a. s. informuje swoich klientów za pośrednictwem poniżej przedstawionego spisu zasad stosowanych dla poszczególnych kategorii klientów.

Jeżeli jest poniżej dla niektórych zasad/obowiązków podane, że stosuje się je wobec konkretnej kategorii klientów (np. wobec klientów detalicznych), w stosunku do innej kategorii klientów (klient profesjonalny, uprawniony kontrahent) ta zasada/obowiązek nie jest stosowana.

Ogólnie ustalono, że najwyższy poziom ochrony należy klientowi detalicznemu, ograniczony poziom ochrony dotyczy klienta profesjonalnego a najniższy poziom ochrony jest stosowany wobec uprawnionego kontrahenta.

ZASADY	Klient detaliczny	Klient profesjonalny
Ogólne zasady ¹	TAK	TAK
Komunikacja marketingowa ²	TAK	częściowo ²
Informacja dla klienta ³	TAK	częściowo ³
Suitability test ⁴	TAK	częściowo ⁴
Appropriateness test ⁵	TAK	częściowo ⁵
Umowa ramowa ⁶	TAK	TAK
Raporty o świadczonych usługach inwestycyjnych ⁷	TAK	częściowo ⁷
Wypisy o działalności związanej z zarządzaniem portfelem ⁸	TAK	częściowo ⁸
Wypisy o instrumentach finansowych czy środkach pieniężnych ⁹	TAK	TAK
Best execution ¹⁰	TAK	TAK
Strategia wykonywania zleceń ¹¹	TAK	częściowo ¹¹
Strategia przekazywania zleceń ¹²	TAK	TAK

Stosowanie zasad wobec uprawnionego kontrahenta:

Podczas wykonywania zleceń na konto klientów, handlowania na konto własne czy przyjmowanie a przekazywanie zleceń (usługi inwestycyjne według § 6 ust. 1 lit. a) do b) Ustawy o Papierach Wartościowych) handlowiec papierami wartościowymi nie ma obowiązku przestrzegać przy zawieraniu transakcji z uprawnionymi kontrahentami w stosunku do tych transakcji, ani w stosunku do usługi podrzędnej bezpośrednio połączonej z niniejszymi transakcjami, żadnych z powyżej przytoczonych zasad dotyczących ochrony klientów.

ZASADY	Klient detaliczny	Klient profesjonalny	Uprawniony kontrahent
Konflikt interesów ¹³	TAK	TAK	TAK
Ochrona środków finansowych i środków pieniężnych klienta ¹⁴	TAK	TAK	TAK

1) Obowiązek handlowca papierami wartościowymi działać zgodnie z zasadami uczciwej czynności handlowej z zawodową starannością w interesie swoich klientów, wykonywać swoją działalność tak, aby nie następowało

naruszenie bezpieczeństwa systemu finansowego i zakaz wykonywania działalności w kierunku manipulacji z kursami papierów wartościowych.

- 2) Informacje, które handlowiec papierami wartościowymi adresuje do klientów (lub potencjalnych klientów), powinny być jednoznaczne, jasne i informacje marketingowe powinny być możliwe do zidentyfikowania. Jeśli adresatem niniejszych informacji jest klient detaliczny, powinny być one zrozumiałe i zawierać ostrzeżenia dot. ryzyk. W przypadku informowania klienta detalicznego są ważne także warunki indywidualne do porównywania usług inwestycyjnych, podrzędnych usług, instrumentów finansowych czy osób świadczących takie usługi, oraz specjalnie są opisane również także zasady ustawowe dla danych dot. wydajności instrumentu finansowego, indeksu finansowego czy usługi inwestycyjnej świadczonej w przeszłości, o symulowanej wydajności w przeszłości i o założeniu wydajności na przyszłość.
- 3) Informacje udzielane w myśl § 73d Ustawy o Papierach Wartościowych (klientowi detalicznemu niniejsze informacje są udzielane z odpowiednią rezerwą czasową z góry na stałym nośniku danych czy za pośrednictwem strony internetowej spełniającej warunki ustawowe). Chodzi o informacje potrzebne do tego, aby klient mógł zrozumieć charakter i ryzyka usługi inwestycyjnej czy instrumentu finansowego (klientowi jest oznajmiana bezzwłocznie każda ważna zmiana niniejszych informacji, która dotyczy usługi inwestycyjnej czy usługi inwestycyjnej podrzędnej świadczonej klientowi; jeśli pierwotna informacja była udzielana na stałym nośniku danych, na stałym nośniku danych są udzielane także niniejsze zawiadomienia), dalej klient powinien być informowany o fakcie, że konta, na których są zarządzane jego instrumenty finansowe czy środki pieniężne, podlegają czy będą podlegały przepisom prawa państwa niebędącego członkiem (niniejsza informacja jest udostępniana z odpowiednią rezerwą czasową z góry na stałym nośniku danych czy za pośrednictwem strony internetowej spełniającej warunki ustawowe też klientowi profesjonalnemu), przy czym klient powinien w związku z tym poinformowany o tym, że jego prawa połączone z niniejszymi instrumentami finansowymi czy środkami pieniężnymi mogą się ze tego tytułu różnić. Obowiązkiem handlowca papierami wartościowymi jest również informowanie klienta (czy to klienta profesjonalnego z odpowiednią rezerwą czasową z góry na stałym nośniku danych czy za pośrednictwem strony internetowej spełniającej warunki ustawowe) o istnieniu i warunkach wszystkich zabezpieczeń finansowych w stosunku do instrumentów finansowych czy środków pieniężnych klienta, które handlowiec papierami wartościowymi posiada czy może posiadać, albo o jakichkolwiek prawach do zaliczenia wierzytelności w związku z niniejszymi instrumentami czy środkami pieniężnymi. Handlowiec papierami wartościowymi jest również zobowiązany poinformować klienta o ewentualnym fakcie, iż osoba, u której są ewidowane instrumenty finansowe, może posiadać prawo zastawu czy inne prawo zabezpieczające do niniejszych instrumentów czy środków pieniężnych klienta, czy prawo do zaliczenia wierzytelności związane z niniejszymi instrumentami finansowymi czy środkami pieniężnymi klienta. Klientowi detalicznemu są (dodatkowo w porównaniu z klientem profesjonalnym) przekazywane z odpowiednią rezerwą czasową z góry uzgodnione warunki i informacje o umowie oraz informacje o obowiązkach i zobowiązaniach handlowca papierami wartościowymi związane z użyciem instrumentów finansowych klienta detalicznego na swoje (handlowca) własne konto czy konto innego klienta (włącznie w warunkami zwrócenia instrumentów finansowych), i o ryzykach z tym związanych.
- 4) Przy świadczeniu porad inwestycyjnych lub zarządzaniu portfelem handlowiec papierami wartościowymi jest zobowiązany uzyskać od klienta informacje potrzebne w celu polecenia mu usługi inwestycyjnej i instrumentów finansowych, które są dla niego odpowiednie z wzięciem pod uwagę jego umiejętności i doświadczeń. Dla klienta profesjonalnego są jednak potrzebne umiejętności i doświadczenia założone (handlowiec papierami wartościowymi nie musi analizować umiejętności i doświadczeń takiego klienta), i w stosunku do porad inwestycyjnych dla klienta profesjonalnego zakładana jest adekwatna sytuacja finansowa.
- 5) Przy świadczeniu innych usług inwestycyjnych (innych niż porady inwestycyjne czy zarządzanie portfelem) handlowiec papierami wartościowymi powinien uzyskać od klienta potrzebne informacje do określenia, czy klient posiada wystarczające umiejętności i doświadczenia w zakresie inwestowania do uświadomienia sobie ryzyk z tym związanych, i czy instrumenty finansowe oraz usługi inwestycyjne są dla klienta odpowiednie. Zakres wymaganych informacji jest węższy niż przy poradach inwestycyjnych czy zarządzaniu portfelem. Klientowi profesjonalnemu są jednak potrzebne umiejętności i doświadczenia, potrzebne do uświadomienia sobie ryzyk, założone (handlowiec papierami wartościowymi nie ma obowiązku ich analizować).
- 6) Handlowiec papierami wartościowymi powinien zawrzeć z klientem umowę ramową, w której zostaną określone podstawowe prawa i obowiązki handlowca papierami wartościowymi i klienta.
- 7) Handlowiec papierami wartościowymi powinien udzielić klientowi odpowiednich informacji o świadczonych usługach inwestycyjnych, które zawierają koszty związane z handlem i usługami wykonanymi na koncie klienta. Do indywidualnych potrzeb klienta jest dostosowany obowiązek udostępniania klientowi informacji ustanowionych ustawowo w przypadku, że handlowiec papierami wartościowymi wykonał na koncie klienta zlecenie (które nie jest związane ze świadczeniem usługi inwestycyjnej zarządzania portfelem). Postanowienia § 73j ust. 1 lit. b) i ust. 4 Ustawy o Papierach Wartościowych określają szczegółowe informacje o obowiązkach wobec klienta detalicznego (obowiązek przesłania klientowi detalicznemu na stałym nośniku danych, zawiadomienia potwierdzającego wykonanie zlecenia (najpóźniej pierwszego dnia roboczego po jego wykonaniu, czy – w przypadku, gdy handlowiec papierami wartościowymi uzyskał od osoby trzeciej, najpóźniej pierwszego dnia roboczego po przyjęciu potwierdzenia od takiej

osoby) i obowiązek przesłania niniejszego zawiadomienia też w przypadku regularnie wykonywanych zleceń, które dotyczą papierów udziałowych otwartych funduszy udziałowych czy papierów wartościowych podmiotów zagranicznych kolektywnego inwestowania).

- 8) Chodzi o obowiązkowe zawiadamianie, wiążące handlowca papierami wartościowymi przy zarządzaniu portfelem, który jest spełniany wobec klienta w postaci okresowych wypisów, przy czym wobec klienta detalicznego jest ustalona częstotliwość - 6 miesięcy. Jeśli taki wypis jest świadczony klientowi detalicznemu, Ustawa o Papierach Wartościowych określa jego treść (§ 73k ust. 2). Częstotliwość przekazywania wypisu może być na prośbę klienta detalicznego obniżona na 3 miesiące czy podniesiona na 12 miesięcy (w zależności od decyzji klienta detalicznego o przyjmowaniu informacji o poszczególnych zrealizowanych transakcjach). W przypadku portfeli zawierających otwarte pozycje ryzyka handlowiec papierami wartościowymi ma obowiązek zgłosić klientowi przekroczenie uprzednio uzgodnionego limitu strat.
- 9) Handlowiec papierami wartościowymi, który posiada instrumenty finansowe czy środki pieniężne klienta, powinien klientowi co najmniej raz w roku przekazać wypis o instrumentach finansowych czy środkach pieniężnych (Ustawa określa też zakres informacji, które wypis powinien zawierać).
- 10) Handlowiec papierami wartościowymi ma obowiązek uzyskania przy wykonywaniu zleceń klienta najlepszy możliwy wynik, przy czym przy spełnianiu tego obowiązku bierze się pod uwagę więcej czynników (cena, koszty, szybkość i prawdopodobieństwo wykonania zlecenia, wyrównanie transakcji, rozmiar, waga czy inne kryteria dotyczące wykonywania zleceń). Przy określaniu względnej ważności niniejszych czynników bierze się też pod uwagę fakt, czy chodzi o klienta profesjonalnego czy o klienta detalicznego. Przy wykonywaniu zleceń na konto klienta detalicznego najlepszy możliwy wynik można określić z punktu widzenia ogólnego wypełniania przedstawiającego wartość instrumentu finansowego i kosztów związanych z wykonaniem zleceń, które powstały klientowi i które są bezpośrednio związane z wykonywaniem zleceń, zwrócenie opłat w/g miejsca wykonywania opłat za zaliczenie i wyrównanie i jakichkolwiek opłat uiszczonych przez osoby trzecie włączone do wykonywania zleceń.
- 11) Obowiązek handlowiec papierami wartościowymi wdrożyć i utrzymywać strategię wykonywania zleceń w celu uzyskania najlepszego możliwego wyniku. W stosunku do klienta detalicznego handlowiec papierami wartościowymi ma indywidualne obowiązki informacyjne dotyczące jego strategii wykonywania zleceń, przy czym informacje zawarte w § 73p ust. 3 lit. a) aż c) Ustawy o Papierach Wartościowych jest zobowiązany udostępnić klientowi detalicznemu z odpowiednią czasową rezerwą z góry na stałym nośniku danych czy za pośrednictwem strony internetowej spełniającej warunki ustawowe (zakres obowiązków informacyjnych wobec klienta profesjonalnego jest więc węższy).
- 12) Jeśli handlowiec papierami wartościowymi postępuje zlecenia do wykonania osobie trzeciej (przy świadczeniu usługi inwestycyjnej zarządzania portfelem czy usług inwestycyjnej przyjęcia i postępowania zleceń klienta dotyczącego jednego czy większej ilości instrumentów finansowych), jest zobowiązany wdrożyć i utrzymywać strategię wykonywania zleceń w celu uzyskania najlepszego możliwego wyniku dla swoich klientów przy wzięciu pod uwagę kryteriów przedstawionych w § 73o ust. 1 Ustawy o Papierach Wartościowych (cena, koszty, szybkość i prawdopodobieństwo wykonania zlecenia, wyrównanie transakcji, rozmiar, waga czy inne kryteria dotyczące wykonywania zleceń). W tym przypadku są też brane pod uwagę przy określaniu względnej ważności niniejszych czynników fakty, czy chodzi o klienta profesjonalnego czy o klienta detalicznego (więcej w uwadze nr 10).
- 13) Handlowiec papierami wartościowymi ma obowiązek wdrożyć, przestrzegać i utrzymywać efektywne posunięcia mające na celu opanowanie konfliktu interesów, który mógłby powstać pomiędzy nim i jego klientami czy pomiędzy poszczególnymi klientami.
- 14) Handlowiec papierami wartościowymi powinien przestrzegać danych zasad określonych ustawowo dotyczących ochrony aktywów klientów przed ich nadużyciem, przede wszystkim obowiązek oddzielenia aktywów własnych od majątku klientów i zabezpieczenia ich tak, aby kiedykolwiek można było zidentyfikować aktywa trzymane dla jednego klienta od aktyw innego klienta i od aktyw własnych handlowca papierami wartościowymi.